

การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

Developing Guideline for Community Participation in Administration Management for School Under the Office of Khon Kaen Primary Education Service Area Office 4

มาติกา ประชารักษ์สกุล¹, ธัญญธร ศรีวิเชียร²
Matika Pracharuksakul¹, Thanyathorn Sriwichien²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ มีรายละเอียดผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ ระยะที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ให้ความคิดเห็นในการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา และครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 354 คน จาก 59 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ระยะที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ให้ความคิดเห็นในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการที่พัฒนาขึ้น สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 26 ตัวชี้วัด 2) สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 4) แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทาง การมีส่วนร่วมของชุมชน การบริหารจัดการสถานศึกษา

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Education Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

Abstract

The purposes of the research were to study the components and indicators of Community participation in school management, To study of current conditions and desirable the participation of conditions the community in the educational management of school Under the Office of Khon Kaen Primary Education Service Area Office 4, and to develop the participation of the community in the educational management of school Under the Office of Khon Kaen Primary Education Service Area Office 4. The research was divided into 3 phases. The details were as follows: Phase 1: 7 qualified persons gave their opinions on the evaluation of suitability of the components and indicators. Phase 2: The sample consisted school administrators, administrators and 254 teachers of school Under the Office of Khon Kaen Primary Education Service Area Office from 59 school selected by stratified random sampling. The research tools questionnaires of current conditions and desirable conditions. Phase 3: 7 experts provided feedback on the appropriateness and feasibility of a developed management approach. Statistics used are percentage, mean and standard deviation. The research found that: 1) the components and indicators of community participation in school management consisted of 4 components 26 indicators. 2) Current situation of community participation in school management the overall, it was appropriate at a moderate level, overall desirable condition was at a high level. 4) The guideline to community participation in the educational management of school Under the Office of Khon Kaen Primary Education Service Area Office 4 was appropriate and the overall probability is high.

Keywords: Developing guideline, community participation, school administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดสาระการปฏิรูปให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น เป้าหมาย หลักการ สิทธิและโอกาส ระบบการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาครู และบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณทางการศึกษาและสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นการปฏิรูปเพื่อให้มีเอกภาพด้านนโยบายมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา ยึดหลักการส่งเสริม

มาตรฐานและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547: 3 - 11)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม สถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจได้ถูกกำหนดไว้ในมาตรา 87 ใน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553: 25 - 26) สอดคล้องกับการกำหนดทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2574 ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้และยังส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างยั่งยืนในอนาคต โดยมีการให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ และได้กำหนดให้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่สำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาในอนาคต (สำนักงานรัฐมนตรี, 2559)

ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขาดการปรึกษาหารือกับชุมชนในการจัดทำแผนงาน มีงบประมาณดำเนินงานน้อย วัสดุครุภัณฑ์ให้บริการแก่ชุมชนไม่เพียงพอ และฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน เป็นต้น การบริหารสถานศึกษาด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้รับการปฏิบัติน้อยกว่าการบริหารงานด้านอื่น และมีปัญหาอื่นๆ ที่หลากหลาย เช่น ผู้ปกครองไม่สนใจการศึกษาของผู้เรียน ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ครูอาจารย์มีชั่วโมงสอนมากไม่มีเวลาให้บริการชุมชน แหล่งทรัพยากรท้องถิ่นมีน้อย ผู้ปกครองในชุมชนยากจนไม่ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา และขาดวัสดุครุภัณฑ์ในการเผยแพร่เกียรติประวัติของสถานศึกษา เป็นต้น (ทวน พิณธพันธ์, 2554)

ปัญหาการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นปัญหาที่สมควรต้องเร่งแก้ไขโดยใช้กระบวนการทางการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ แต่การที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จึงควรดำเนินการบริหารการศึกษาทั้ง 5

ด้านให้เท่าเทียมกันจึงจะแก้ปัญหาที่กล่าวมาแล้วได้ ขอยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมเช่น การบริหารงานวิชาการเป็นการจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งมีส่วนในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดและเป็นคนดี หรือพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการบริหารงานอีก 4 ด้านมาช่วยด้วย เช่น การบริหารงานธุรการ คือจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ จัดอาคารสถานที่ และอื่นๆ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนคล่องตัวขึ้น การบริหารงานบุคคล ก็ต้องสรรหาครูที่มีคุณภาพมาสอน ต้องพัฒนาครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป เพราะครูต้องมีคุณภาพ จึงจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้ (ทวน พิณธพันธ์, 2554)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการแต่งตั้งมาจากผู้แทนชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาโดยมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากสถานศึกษาสู่ชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรชุมชนอื่นๆ ให้การสนับสนุน ให้ความร่วมมือ แก้ปัญหาและพัฒนา ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เน้นให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของชุมชน สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้เกิดบทบาทความร่วมมือในการบริหารจัดการสถานศึกษาทุกด้าน ไม่ว่าจะด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (ชินภัทร ภูมิรัตน, 2555)

การจัดการศึกษาและการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เปิดโอกาสให้

ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนในภารกิจ 4 งานหลัก คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป แต่ก็ยังไม่สามารถให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการบริหารทุกชั้นตอนได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้อาจเกิดจากการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่เป็นเอกภาพและต่อเนื่อง เป็นต้น จึงทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนเท่าที่ควร และปัจจุบันโรงเรียนมีแนวทางในการดำเนินงานที่ยังไม่ชัดเจนและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในครั้งนี้ เพื่อพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

1. ผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการแปลผลค่าเฉลี่ย โดยพิจารณาความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย มีดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	องค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 – 4.50	องค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมมาก
2.51 – 3.50	องค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมปานกลาง
1.51 – 2.50	องค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.50	องค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4 จำนวน 4,087 คน จาก 181 โรงเรียน โดยจำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 181 คน ครู จำนวน 1,974 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,932 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4) ปีการศึกษา 2557

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4 จำนวน จำนวน 354 คน จาก 59 โรงเรียน ใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่กลุ่มตัวอย่าง สังกัด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4

1. ผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการแปลผลค่าเฉลี่ย โดยพิจารณาความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย มีดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย ความหมาย

4.51 – 5.00 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 26 ตัวชี้วัด ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4 โดยผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพปัจจุบันโดย

รวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านงานวิชาการ

แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้านงานวิชาการ จำนวน 17 แนวทาง ดังนี้

- 1) พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร
- 2) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา
- 3) วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา ครู และนักเรียน
- 4) ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะมาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษา
- 5) ให้การสนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา
- 6) ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาหรือช่วยจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน
- 7) ส่งเสริมและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นอย่างหลากหลาย
- 8) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการศึกษา
- 9) จัดหาและให้ข้อเสนอแนะในการจัดหาวิทยากรภายนอกหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน
- 10) พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 11) พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 12) ตรวจสอบคุณภาพและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเอกสารและตำราเรียนที่นำมาใช้จัดการเรียนการสอน
- 13) ส่งเสริมและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยของนักเรียน
- 14) ส่งเสริมและให้ข้อ

เสนอแนะในการวางแผนการจัดการศึกษา การแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาและการควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษา 15) ส่งเสริมและให้ข้อเสนอแนะในการสำรวจนักเรียนในเขตบริการเพื่อร่วมวางแผนการจัดการศึกษา 16) สนับสนุนหรือจัดหาและให้ข้อเสนอแนะในการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ 17) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3.2 ด้านการบริหารงานบุคคล

แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 8 แนวทาง ดังนี้ 1) วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษา 2) สรรหาและให้ข้อเสนอแนะในการสรรหาบุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา 3) ประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาทุกด้าน 4) วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม 5) วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน 7) วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ และการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรของสถานศึกษา 8) ส่งเสริมและให้ข้อเสนอแนะให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

3.3 ด้านงานการบริหารทั่วไป

แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้านงานการบริหารทั่วไป จำนวน 13 แนวทาง ดังนี้ 1) วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ครอบคลุมงานธุรการ งานทะเบียน งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและพัสดุ และงานด้านอื่นๆ 2) ให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ การตรวจสอบ และการรายงานผลการดำเนินงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ครอบคลุมงานธุรการ งานทะเบียน งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและพัสดุ และงานด้านอื่นๆ 3) ให้ข้อเสนอแนะด้านระบบสารสนเทศ งานบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ครอบคลุมงานธุรการ งานทะเบียน งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและพัสดุ และงานด้านอื่นๆ 4) ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ครอบคลุมงานธุรการ งานทะเบียน งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและพัสดุ และงานด้านอื่นๆ 5) ให้ข้อเสนอแนะและวางแผนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และการให้บริการชุมชนของสถานศึกษา 6) ประสานงานและให้ข้อเสนอแนะระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา ที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชน 7) ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะต่อรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น 8) วางแผนการดำเนินงานและให้ข้อเสนอแนะในงานกิจการนักเรียน 9) สอดส่องดูแลความประพฤติและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาความประพฤติของนักเรียนและแจ้งให้โรงเรียนทราบ 10) ร่วมมือและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหรือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือการลงโทษนักเรียน 11) ดูแลและให้ข้อเสนอแนะด้านสุขอนามัยและ

ความปลอดภัยของนักเรียน 12) วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน 13) ให้ข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะในการให้/การรับข่าวสาร และกิจกรรมประชาสัมพันธ์จากโรงเรียน เพื่อประสานกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

3.4 ด้านงานงบประมาณ

แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้านงานงบประมาณ จำนวน 9 แนวทาง ดังนี้

- 1) วางแผน การบริหาร และให้ข้อเสนอแนะในการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา
- 2) ตรวจสอบ ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะการใช้เงินงบประมาณของสถานศึกษา
- 3) บริหารจัดการ และให้ข้อเสนอแนะในการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ และทรัพย์สินของสถานศึกษา
- 4) ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการใช้งบประมาณของสถานศึกษา
- 5) ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการพิจารณาการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด
- 6) ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนการระดมทุน และจัดหางบประมาณอุดหนุนสถานศึกษาจากภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน
- 7) ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานด้านการเงินและพัสดุของสถานศึกษา
- 8) ร่วมพิจารณาการจัดซื้อ-จัดจ้าง และให้ข้อเสนอแนะในการใช้จ่ายงบประมาณการจัดซื้อ-จัดจ้าง
- 9) รักษาความปลอดภัย และให้ความร่วมมือในการสอดส่องดูแลทรัพย์สินของสถานศึกษา

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้โดยรวม อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 26 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบริหารบุคคล และ ด้านงานบริหารทั่วไป มีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิในภาพรวมว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 องค์ประกอบ สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานการบริหารงานทั่วไป และอันดับที่สาม คือ ด้านงานวิชาการ กระบวนการประเมินองค์ประกอบ ในการวิจัยระยะที่ 1 สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นขั้นตอนแรกของการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างองค์ประกอบขึ้นจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา องค์ประกอบที่ได้ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบริหารบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป สอดคล้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 13-16) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ผู้วิจัยได้สร้างตัวชี้วัด ซึ่งเชื่อมโยงบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการหลายท่านที่ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วม ได้แก่ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2547: 24 - 25) ซึ่งได้นำเสนอกิจกรรมของการมีส่วนร่วมซึ่งจำแนกออกได้ตามกระบวนการบริหาร เช่น การมีส่วนร่วมในการวางแผนในการตัดสินใจ การสื่อสาร

การประสานงาน จำแนกตามประเภทกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การมีส่วนร่วมประชุม การมีส่วนร่วมในการออกเงิน สอดคล้องกับ อำนาจ สิทธิ และ (2543: 89) ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดในเรื่องของลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนจากท้องถิ่น ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ มีส่วนร่วมในการคิด ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดขั้นตอนการทำงาน มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการประเมิน และมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏดังนี้

สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ พีรศักดิ์ หม่อนกันทา (2553: 121-124) ซึ่งได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหลมโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านงบประมาณและ

ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และการศึกษาของ ณรงค์ ศรีโสภา (2553: 3 - 4) ทำการศึกษาอัตลักษณ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประชาวิทยาคาร ตำบลอุโลกสีห์มื่น อำเภอกาฬมณี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งแสดงถึงความต้องการได้รับการพัฒนาของครูที่ต้องการให้มีการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของวุฒิชัย เนียมเทศ (2556: 50-62) การบริหารการศึกษาที่นำทางไปสู่เป้าหมายการศึกษาจะบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา เช่น หลักสูตรการศึกษา คุณสมบัติที่เหมาะสมของครูผู้สอน คุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา เป็นต้น

3. แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 4 สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านงานวิชาการ ได้แก่ พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร กำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา ครู และนักเรียน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะมาตรฐาน

ทางวิชาการของสถานศึกษา ให้การสนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาหรือช่วยจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน ส่งเสริมและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นอย่างหลากหลาย ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการศึกษา จัดหาและให้ข้อเสนอแนะในการจัดหาวิทยากรภายนอกหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ตรวจสอบคุณภาพและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเอกสารและตำราเรียนที่นำมาใช้จัดการเรียนการสอน ส่งเสริมและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะพิสัย และจิตพิสัยของนักเรียน ส่งเสริมและให้ข้อเสนอแนะในการวางแผนการจัดการศึกษา การแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาและการควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งเสริมและให้ข้อเสนอแนะในการสำรวจนักเรียนในเขตบริการเพื่อร่วมวางแผนการจัดการศึกษา สนับสนุนหรือจัดหาและให้ข้อเสนอแนะในการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3.2 ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษา สรรหาและให้ข้อเสนอแนะในการสรรหาบุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาทุกด้าน วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม วางแผนและให้ข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการพัฒนาวิชาการ วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ และการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรของสถานศึกษา ส่งเสริมและให้ข้อเสนอแนะให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

3.3 ด้านงานการบริหารทั่วไป ได้แก่ วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ครอบคลุมงานธุรการ งานทะเบียน งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและพัสดุ และงานด้านอื่นๆ ให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ การตรวจสอบ และการรายงานผลการดำเนินงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ครอบคลุมงานธุรการ งานทะเบียน งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและพัสดุ และงานด้านอื่นๆ ให้ข้อเสนอแนะด้านระบบสารสนเทศ งานบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ครอบคลุมงานธุรการ งานทะเบียน งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและพัสดุ และงานด้านอื่นๆ ให้ข้อเสนอแนะและวางแผนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และการให้บริการชุมชนของสถานศึกษา ประสานงานและให้ข้อเสนอแนะระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา ที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

ต่อรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น วางแผนการดำเนินงานและให้ข้อเสนอแนะในงานกิจการนักเรียน สอดส่องดูแลความประพฤติและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาความประพฤติของนักเรียนและแจ้งให้โรงเรียนทราบ ร่วมมือและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหรือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือการลงโทษนักเรียน ดูแลและให้ข้อเสนอแนะด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยของนักเรียน วางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน ให้ข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะในการให้/การรับข่าวสาร และกิจกรรมประชาสัมพันธ์จากโรงเรียน เพื่อประสานกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

3.4 ด้านงานงบประมาณ ได้แก่ วางแผนการบริหาร และให้ข้อเสนอแนะในการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา ตรวจสอบ ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะการใช้เงินงบประมาณของสถานศึกษา บริหารจัดการและให้ข้อเสนอแนะในการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ และทรัพย์สินของสถานศึกษา ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการพิจารณาการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน การระดมทุน และจัดหางบประมาณอุดหนุนสถานศึกษาจากภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานด้านการเงินและพัสดุของสถานศึกษา ร่วมพิจารณาการจัดซื้อ-จัดจ้าง และให้ข้อเสนอแนะในการใช้จ่ายงบประมาณการจัดซื้อ-จัดจ้าง รักษาความปลอดภัย และให้ความร่วมมือในการสอดส่องดูแลทรัพย์สินของสถานศึกษา

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้โดยรวม อยู่ในระดับมาก จากการพิจารณาองค์ประกอบและแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาแต่ละข้อมีการให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนครอบคลุม การวางแผน การดำเนินการ และการติดตาม ประเมินผล สอดคล้องกับการศึกษา ธรรมนูญศรีโสภณ (2553: 3 - 4) ทำการศึกษาอัตลักษณ์ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประชาวิทยาจารย์ ตำบลอุโลกสีห์มีน อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า อัตลักษณ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผลเป็นอันดับ 1 การดำเนินการเป็นอันดับ 2 และการวางแผนเป็นอันดับ 3 โดยคุณภาพการจัดการศึกษาให้ความสำคัญด้านวิชาการเป็นอันดับ 1 ด้านงบประมาณเป็นอันดับ 2 และด้านบริหารงานบุคคลเป็นอันดับ 3

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของชุมชน ส่งเสริมให้ครู

บุคลากร และนักเรียน ให้ความสำคัญและยอมรับการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างโปร่งใส

1.2 ด้านครู แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านงานการบริหารบุคคล เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้ง สถานศึกษาควรเปิดให้มีการทำประชาคมติเพื่อกำหนดขอบเขตของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของชุมชนในด้านงานการบริหารบุคคลก่อน เพื่อเป็นการกำหนดระดับความร่วมมือและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

1.3 ด้านชุมชน ชุมชนควรให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และศึกษาข้อมูลของสถานศึกษา หลักสูตร และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษากระบวนการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาหรือชุมชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อเป็นการศึกษาวิธีกำหนดขอบเขตของการมีส่วนร่วม บริหารจัดการสถานศึกษา และอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับกฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาผลการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาหรือชุมชนในวงกว้าง เพื่อทราบข้อมูลสำคัญในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). *การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชินภัทร ภูมิรัตน. (13 มิถุนายน 2555). สพฐ. เตรียมแนะวิธีโรงเรียนรับเงินจากผู้ปกครองแบบถูกต้อง. [<http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9550000072707>]. (สืบค้น 19 สิงหาคม 2559).
- ณรงค์ ศรีโสภา. (2553). *อัตลักษณ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพระราชวิทยาคาร ตำบลอุโลกสีห์มื่น อำเภอนาทม จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- พีรศักดิ์ หม่อนกันทา. (2553). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหลมโพธิ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, สุพรรณบุรี.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2547). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- วุฒิชัย เนียมเทศ. (2556). “การศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน: รูปแบบการจัดการเรียนรู้และการบริหารการศึกษาไทยที่ต้องปรับเปลี่ยน,” *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 7 (4): 50-62 ; ตุลาคม – ธันวาคม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- หวน พิณรุฬพันธ์. (ธันวาคม 2554). *การบริหารสถานศึกษาด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน*. [<http://facstaff.swu.ac.th/>]. (28 กุมภาพันธ์ 2560).
- อำนาจ ลิทธิแสง. (2543). *สภาพการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและคณะกรรมการการบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.